

REIZIGERS OP DOORREIS

Helena Buckinx

Reizigers op doorreis

roman

ster | SKRIBIS

Voor Siegfried

∞

Opgedragen aan mijn grootmoeder,
Madeleine Dembu

*'Ik zou niet durven terugkeren,
men moest het eens bedorven hebben.'*

FERNAND KHNOFF

Proloog

Ik had er eerlijk gezegd meer van verwacht. Van het leven, bedoel ik. Ik ben opgegroeid met de boodschap dat alles mogelijk is, als je je er maar voor inzet. Meer zelfs, ik geloofde dat je met verbeeldingskracht alles kan bereiken. Misschien heb ik me er niet genoeg voor ingezet. Misschien had ik niet genoeg verbeelding. Feit is dat ik nu het gevoel heb dat ik nergens sta en in een val zit. Al ben ik er zeker van dat sommigen mijn situatie benijden ... Dat is best mogelijk, maar *so what?* Ik weet in elk geval dat er, ondanks alles, niemand is die ik benijd.

De laatste tijd vergelijk ik het leven en de daarmee gepaard gaande sleur met een gezelschapsspel. Aan het begin van ons leven staan we voor een grote kast die van onderen tot boven gevuld is met gezelschapsspellen. Bontgekleurde dozen met alle mogelijke spellen staan er op en naast elkaar gestapeld. Er zijn de alom gekende, zoals Monopoly, Cluedo, Levensweg, Vier op een rij, een schaakbord, een dambord, een vlooienspel, een ganzenbord, Scrabble, Risk, Stratego. Maar daarnaast heb je ook meer obscure, zoals 1000 kilometer, Wat 'n familie of Bucking Bronco. De ene doos is al meer gehavend dan de andere, omdat ze vaker werd gekozen en er dus meer mee werd gespeeld.

Ik beeld me in dat we, voordat we geboren worden, voor die grote kast staan en we totaal onbewust van ons eigen zijn gedwongen worden een spel te kiezen. Indirect krijgen we dan ook medespelgenoten. Een gezelschapsspel speel je immers niet alleen. We zijn ook niet alleen. Op dat ogenblik kies je de rode draad van je leven. Kies je een bilateraal spel

met twee spelers, zoals Stratego, waarbij je moet kiezen tussen rood en blauw? Of ga je voor een spel met meerdere spelers, zoals Cluedo, en kies je een van de zes personages als jouw ego? Wordt het de bevallige Ms Scarlett, de gepensioneerde Colonel Mustard of de intellectuele Professor Plum? Rood, geel, paars, blauw, groen of wit? Nadat het spel is gekozen, je tegenstrevers bekend zijn en er bepaald is wie eerst mag beginnen, krijgt iedereen dezelfde kansen.

De koers naar de overwinning kan worden ingezet: de koning schaakmat zetten, het massaal opkopen van huizen en hotels, de moordenaar met het moordwapen en de juiste locatie vinden, de vlag in handen krijgen, op de kop duizend kilometer afleggen, de duurste woorden leggen, als eerste de vijf onderzeeërs torpederen ... Voordat je het goed en wel beseft, zit je in de ratrace. Het eerste gewin is kattengespin en kansen kunnen keren. Ronde na ronde enkel medeklinkers in je bezit hebben, biedt weinig mogelijkheden. Net zoals één na één je bommen ontijdig zien worden, of starten met enkel kaarten van wapens en personen, en ronde na ronde in de niet interessante ruimtes terechtkomen, wat als regelrechte sabotage kan worden beschouwd. Hier is de ultieme combinatie van intelligentie en geluk vereist. Een vleugje lef ook en soms enige terughoudendheid. De dobbelstenen moeten op het juiste moment het juiste aantal ogen tonen.

Naargelang het spel vordert, komen er twijfels of je wel goed bezig bent. Helemaal existentieel wordt het wanneer je je afvraagt of je, alles in aanmerking genomen, in de eerste plaats wel het goede spel hebt gekozen. Het is mogelijk dat de anderen je te snel af zijn, waardoor je dieper in de put geraakt en de kans op winnen nihil lijkt. Want dat is het doel: winnen. Iedereen die een spel speelt, wil winnen. Sommigen willen winnen ten koste van alles en iedereen, anderen spelen het eerlijk, althans in de mate van het mogelijke, zonder eronderdoor te gaan.

Op mijn eenendertigste was ik op een punt gekomen dat ik me afvroeg of ik wel het juiste spel had gekozen. Maar nog meer confronterend voor mezelf was de gedachte dat ik eigenlijk niet eens wist welk spel ik dan wel had willen spelen. Aan elk spel was er wel iets dat me niet aanstond. Elk gezelschapspel vereist minstens één andere speler, meestal twee ... en op dat moment was ik alles en iedereen zo beu en zo moe, dat ik het liefst dagen aan een stuk Patience wilde spelen op een verlaten eiland.

Zomer 1976

‘Ik ben zenuwachtig Laurens.’

‘Dat is toch nergens voor nodig, liefje.’

‘En toch ...’

Laurens keek haar even aan, legde zijn hand op de hare, zodat hij zijn stuur slechts met één hand vasthield, en richtte zijn blik daarna weer op de weg. ‘Je zal meteen de hele familie ontmoeten in een gemoedelijke sfeer. Dat is de beste manier, geloof me. Dan ben je er in één keer van af’, lachte Laurens, terwijl hij probeerde zijn nieuwe vriendin Louisia gerust te stellen. Maar als hij eerlijk was met zichzelf, moest hij toegeven dat hij minstens even zenuwachtig was als zij. Hij had zo positief mogelijk gereageerd op haar enthousiaste aankondiging die ochtend, maar het had hem behoorlijk van zijn stuk gebracht. Zij had daar blijkbaar niets van gemerkt. Laurens ging ervan uit dat ze volledig op zichzelf gefocust was en dat dit de komende maanden alleen maar zou toemenen. Zo’n proces had hij al eens eerder meegemaakt.

Een uurtje later zat Louisia verliefd en alleen op een bankje in de mooie, grote tuin. De tuin had een prachtig gazon en verzorgde bloemenperkjes aan weerszijden, en grensde in de verte aan een klein gemeentelijk park. Ze nam de sfeer op van het huis waar Laurens was grootgebracht. Zijn ouders hadden haar hartelijk begroet. Maar Louisia vermoedde dat het eerder uit beleefdheid was geweest dan uit oprechte blijdschap de nieuwe partner van hun zoon te ontmoeten. Ze keek naar het bonte gezelschap dat zijn jongere zus Cara ter gele-

genheid van haar eenentwintigste verjaardag had opgetrommeld. Ze lachten luid en hadden plezier. Het was warm en de rosé vloaide rijkelijk. Louisia keek om zich heen en beeldde zich in hoe Laurens hier als kleine jongen en als jongeman veel tijd had doorgebracht. Plots zag ze Paul het gazon oprennen. Ze stond op om hem gedag te zeggen, maar hij wuifde uit de verte en liep naar het einde van de tuin, in de richting van het park. Ietwat verbouwereerd, omdat de jongen niet eens de moeite had genomen haar te begroeten, nam ze weer plaats op het bankje en keek in de richting van het huis in de hoop dat Laurens haar snel uit deze ongemakkelijke situatie zou redden. Nu Paul was toegekomen, kon Laurens toch niet lang meer wegblijven, dacht ze. Hij had wel gezegd dat hij nog een en ander met Larissa, Pauls moeder, moest bespreken over de komende vakantie en de nieuwe school waar hun zoon in september naartoe zou gaan. Maar zo lang hoefde dat toch niet te duren! Het viel haar op dat Laurens haar niet eens had voorgesteld om kennis te maken met Larissa. Nu ze vandaag toch de hele familie zou ontmoeten, kon ze de ex-vrouw er maar best meteen bijnemen, meende ze. En dan zou ze tenminste niet zo onnozel als een gekwetst vogeltje op dit bankje zitten.

Louisia werd ongeduldig en de hitte speelde haar parten. Ze kreeg het benauwd en wapperde met haar hand om wat lucht te krijgen. Om de tijd te doden keek ze afwisselend naar het uitbundige gezelschap van Cara (maar ook niet te lang om niet de indruk te wekken dat ze zich verloren en buitengesloten voelde), naar de plaats waar ze Paul even voordien nog had gezien (misschien was hij over de omheining geklommen naar het park, iets wat Laurens als kind ook had gedaan, zo had hij haar verteld) en naar het huis in de hoop dat Laurens nu eindelijk zou terugkomen en haar verlossen.

Maar hij kwam maar niet en ze bleef braaf op hem wachten waar hij haar om klokslag één voor drie had achtergela-

ten. Haar polshorloge gaf nu twintig over drie aan. De jongelui lachten luider. Ze dacht aan haar eerdere ontmoeting met zijn oudere zus, Annie, zijn oudere broer, Rodmer, en zijn ouders. Godelieve, de vrouw van Rodmer, had haar als enige oprecht hartelijk begroet. Maar net van haar had Laurens gezegd dat ze wat bizar was. 'Niet meteen de juiste persoon om als bondgenoot te kiezen in deze familie', had een innerlijke stem Louisia strategisch ingefluisterd. Niemand van hen leek nog ergens te bespeuren. Hoewel elke kennismaking vrij luchtig was verlopen, was ze nog niet volledig gerustgesteld dat haar nieuwe schoonfamilie haar zou aanvaarden. Laurens had haar gezegd dat ze het nog steeds moeilijk hadden met zijn scheiding van Larissa. En dat ze niets persoonlijks tegen haar zouden hebben. En toch ... iets in de blik van Florentina, de moeder van Laurens, vandaag had haar het gevoel gegeven dat ze werd beschouwd als de vrouw die de eerste vrouw had weggejaagd. 'Nonsens,' zou Laurens later zeggen, 'Larissa was al weg voordat jij op het toneel kwam, dat weet je.'

De hitte werd Louisia te veel. Hoe vaker ze op haar polshorloge keek, hoe trager de tijd leek voorbij te gaan en hoe warmer ze het kreeg. Ze stond op van haar bankje en baande zich een weg naar binnen. Ze passeerde Annie, die haar moeder hielp met het uitschenken van sangria en het klaarzetten van de hapjes. Louisia had eerder nog aangeboden om te helpen, maar was daar door Florentina op een vrij pedante wijze voor bedankt. Ze stapte het grote huis binnen en passeerde nog meer jonge mensen, vrienden van Cara, die binnen singeltjes aan het draaien waren. Sommigen dansten voorzichtig op het terras. Het zou niet lang duren of de sfeer zou er goed in zitten, maar Louisia droeg daar niet toe bij.

In de hall klopte ze op de deur van het gastentoilet, maar dat was bezet. Hoewel het binnen een stuk koeler was dan buiten, voelde Louisia zich onwel worden. Ze ging de trap op in de veronderstelling dat er in een huis als dit boven nog

een tweede toilet zou zijn. Na vluchtig en discreet drie kamers te hebben geopend, vond ze de badkamer. Ze opende het raam, liet koud water lopen, depte haar gezicht en zette zich op de rand van het bad. Was het enkel door de hitte of ook ...? vroeg ze zich af. Haar gedachtegang werd onderbroken door een stem buiten. En een tweede stem. De eerste herkende ze heel duidelijk. Het was die van Laurens. De tweede, een vrouwenstem, had ze nooit eerder gehoord, maar ze wist meteen dat het die van Larissa was. Larissa sprak koud en kil, en overdreven articulerend. Zonder haar gezien te hebben, had ze al een afkeer van haar. Door het raam kijken durfde Louisia niet. Stokstijf spitste ze haar oren.

‘Dus, wij vragen aan Paul waar hij het liefst naar school wil gaan. Hier of in Parijs’, hoorde ze Laurens zeggen.

‘Kan hij daar wel zelf op antwoorden? Is dat niet een keuze die wij voor hem moeten maken? Hij is nog maar zes’, replieeerde Larissa.

‘Jij bent bang dat hij zal weigeren bijlessen Frans te nemen en er dus voor zal kiezen om bij mij te blijven ...’

‘Ik denk dat hij te jong is om te kiezen. We mogen hem daar niet mee opzadelen. Trouwens, kan jij als man alleen voor hem zorgen? Zie je dat zitten?’ vroeg Larissa aan Laurens, terwijl ze hem strak en streng in de ogen keek.

‘Louisia is bij me ingetrokken.’

‘Praktisch! *Lover & nanny* in één’, lachte Larissa cynisch. ‘Dat is snel ... Is ze een blijver of de eerste van een hele reeks?’ vroeg ze aan haar ex-man.

‘Een blijver vrees ik.’

Larissa keek op met haar rechterwenkbrauw zo hoog naar boven getrokken dat die bijna de kruin van haar haardos raakte.

‘Ze is zwanger ...’, zei Laurens, terwijl hij zijn blik strak naar de grond hield.

Larissa verstijfde even en riep dan: ‘Zwanger?’ En dan iets zachter: ‘Dat was toch niet de afspraak?’

‘Welke afspraak?’

‘Wij ... Jij en ik. Het was toch op proef?’ zei Larissa minder hooghartig dan ervoor.

‘Ja, in theorie. Maar ik schrok toch ook toen ik van Paul vernam dat jij al veel langer dan onze officiële scheiding een appartement deelt met Claude.’

‘Dat appartement is een arrangement met het magazine ...’

‘*Lover & apartment* in één pakket. Praktisch’, zei Laurens bits.

Louisia hoorde een paar voetstappen op het grind. Een van beiden was duidelijk aan het ijsberen. Ze durfde nog steeds niet uit het raam kijken uit angst betrapt te worden op luistervinken. Ze kon weggaan. Maar ze had al zoveel gehoord wat ze liever niet had gehoord, dat ze nu niet anders meer kon dan blijven luisteren.

‘Zwanger ... Is dat iets wat jij wilde?’

‘Wat denk je? Natuurlijk niet. Het is totaal onverwacht. Bovendien weet ik het nog maar sinds deze ochtend. Jij bent de eerste aan wie ik het zeg.’

Larissa zweeg en keek haar toekomstige ex-man aan, die ze tot die ochtend ironisch genoeg nog altijd ‘mijn man’ noemde, hoewel ze zelf samenwoonde met een andere man.

Laurens vervolgde: ‘Het is me overkomen, net als onze scheiding ...’

De woorden kwamen zowel voor Larissa beneden als voor Louisia boven zwak en hulpeloos over. Larissa grinnikte en dacht aan al die keren dat het hem dan was *overkomen* om ’s avonds niet naar huis terug te keren. Nietszeggend staarden ze elkaar in de ogen tot ze uit hun gepeins ontwaakten door een geluid, afkomstig uit het open raam van de badkamer net boven hen. Het geluid van iemand die vol overgave vomeerde in de wc-pot.